

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad y cyfarfod:	12 Mawrth 2021
Swyddog Arweiniol	Cynghorydd Richard Mainon / Steve Price
Awdur yr Adroddiad	Rheolwr y Gwasanaethau Democrataidd
Teitl	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2021 / 2022

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel) ar gyfer 2021/22.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Rhoi cyngor am penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2021 - 2022 mewn perthynas â thaliadau i aelodau etholedig a chyfetholedig.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi penderfyniadau Panel Taliadau Annibynnol Cymru ar gyfer 2021 - 2022 mewn perthynas â'r cyflogau talu a'r taliadau i aelodau cyfetholedig.

3.2. Bod y Pwyllgor yn ystyried lefel y gefnogaeth a ddarperir i aelodau gyflawni eu dyletswyddau, o ran 'Penderfyniadau' 9, 10 a 40 o'r Adroddiad Blynyddol.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1. Sefydlwyd Panel Taliadau Annibynnol Cymru yn 2008. Ymestynnwyd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau eraill o awdurdodau parciau cenedlaethol, awdurdodau tân ac achub Cymru a'r cynghorau gymuned a'r dref yn ychwanegol i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol. Gall y Panel nodi gwir swm y taliad y

gall awdurdod ei wneud i aelod a'r dyletswyddau a'r cyfrifoldebau a allai gymhwyso cynghorwyr i dderbyn taliadau.

- 4.2. Mae'n ofynnol i'r Panel lunio adroddiad blynyddol yn nodi'r lefelau y mae aelodau i'w talu am amrywiol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer y flwyddyn ddinesig sydd i ddod. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel. Mae adroddiad blynyddol 2021 - 2022 ynghlwm fel atodiad 2.
- 4.3. Mae adroddiad y Panel yn nodi tri band o Gyngor a'r nifer uchaf o gyflogau uwch y gall pob cyngor eu talu. Nodir y grwpiau hyn yn Nhabl 2 yr adroddiad blynyddol. Mae Tabl 3 yn nodi'r cyflog sylfaenol a'r cyflogau uwch a fydd yn daladwy i aelodau cynghorau ym mhob grŵp.
- 4.4. Eleni mae'r Panel wedi penderfynu darparu cynyddiad o £ 150 i £ 14,368 y flwyddyn i gyflog sylfaenol pob cynghorydd. Bydd cyflogau uwch yn cynyddu 1.06% i'r ffigurau a ddangosir yn nhabl 3 yr Adroddiad Blynyddol.
- 4.5. Mae'r Panel wedi nodi bod cynghorau wedi mynegi'n gryf eu dymuniad i'r Panel osod y taliadau ar gyfer cyflogau dinesig (ar gyfer Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor). Mae'r Panel wedi penderfynu y bydd Cadeirydd y Cyngor yn cael ei dalu ar £ 23,161 a'r Is-gadeirydd ar £ 18,108 - y ddau yn cynnwys y cyflog sylfaenol. Mae'r rhain yn cyfateb i gyfraddau Band 3 a Band 5 yn y drefn honno.
- 4.6. Mae'r Panel yn parhau i fod o'r farn gadarn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddi-gost. Mae cydnabyddiaeth ariannol a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol barod a galluog i ymgymryd â llywodraeth leol, trwy eu rolau etholedig, penodedig neu gyfetholedig.
- 4.7. Band Cyflog uwch 1 a 2 - Mae'r Panel wedi pennu pum band o Gyflog uwch. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau Cabinet eraill. Yn nhrefnadaethau'r Panel ag Aelodau etholedig ledled Cymru yn 2013 a 2017 mynegwyd barn gyson mai arweinyddiaeth â rolau gweithredol oedd â'r atebolrwydd mwyaf. Mae'r Panel yn cadw ei farn bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn ffactor wrth ddylanwadu ar lefelau cyfrifoldeb ac felly mae wedi cadw'r 3 grŵp poblogaeth (A, B a C) fel y nodir yn Nhabl 2 a 3 yr adroddiad blynyddol at ddibenion gosod nifer y cyflogau uwch sydd ar gael a lefel y Cyflogau uwch yn Fandiau 1 a 2. Dylid nodi, er mwyn lleihau costau, Sir Ddinbych yn penodi 8 swydd

Cabinet o'r uchafswm o 10 swydd y gallai eu penodi, sy'n arwain at ystod fwy cyfrifoldebau portffolio ar gyfer pob aelod Cabinet.

- 4.8. Mae Sir Ddinbych wedi gosod nifer ei daliadau cyflog uwch (nifer y lwfansau Cabinet a chadeirydd pwyllgor sy'n cael eu talu) ar 2 yn is na'r uchafswm a ganiateir gan y Panel ar gyfer awdurdod o faint Sir Ddinbych.
- 4.9 Band 3 - Am y flwyddyn i ddod, telir £ 23,161 i gadeiryddion pwyllgorau (os ydynt yn cael eu talu) (gan gynnwys y cyflog sylfaenol). Yn achos Sir Ddinbych mae llai o bwyllgorau craffu nag yn y mwyafrif o awdurdodau eraill a dylid nodi pwysigrwydd y rolau cadeirio ar gyfer y pwyllgorau eraill fel y Pwyllgorau Cynllunio a Thrwyddedu.
- 4.10 Band 4 a 5 - Mae'r Panel o'r farn bod talu arweinydd y grŵp gwrthbleidiau mwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Felly mae'r Panel wedi parhau â'u penderfyniad blaenorol bod yn rhaid talu'r Uwch Gyflog hwn (band 4). Mae'r taliad yn cyfateb i lefel y taliad ar gyfer cadeiryddion pwyllgorau. Mae'r Panel wedi nodi o'r blaen mai ychydig iawn o arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill sydd wedi cael cyflog yn awdurdodau Cymru. Mae'r Panel wedi penderfynu, pan delir cyflogau o'r fath, y dylai'r lefel fod ar £ 18,108.
- 4.11 Aelodau cyfetholedig â Hawliau Pleidleisio - Mae gan Dabl 6 o adroddiad y Panel y ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio sy'n seiliedig ar lwfans presenoldeb ac ymrwymiad amser o hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu 4 awr neu mwy (ffi ddyddiol). Mae'r Panel yn caniatáu i aelodau pleidleisio cyfetholedig gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn cyfarfod ac mae wedi cynyddu'r gyfradd talu ddyddiol ar gyfer aelodau cyfetholedig cyffredin o £ 12 i £ 210.
- 4.12 Cyfraddau Milltiroedd - Dim ond am eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol y gall awdurdodau ad-dalu costau teithio. Nid oes unrhyw newid i'r cyfraddau milltiroedd.
- 4.13 Aelod Llywyddol - Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol benodi aelod llywyddu a fyddai'n cadeirio cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ogystal ag arweinydd dinesig. Gall Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Pan gaiff ei benodi, byddai aelod llywyddu yn cael ei dalu ar lefel Band 3 (cyflog cadeirydd pwyllgor) a byddai'r swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer y cyflogau uwch y gellir eu talu. Ni fyddai swydd aelodau dirprwy llywyddu yn derbyn taliad.

- 4.14 Cydbwyllgorau Craffu - Gall dau neu fwy o awdurdodau sefydlu cydbwyllgorau craffu fel y mae Sir Ddinbych a Chonwy wedi ei wneud gyda sefydlu'r Cydbwyllgor Craffu ar gyfer y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae'r Panel wedi penderfynu mai'r lefel gyflog ar gyfer Cadeirydd Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu byddai £ 8,793 a £ 4,396 i Is-gadeirydd. Byddai taliadau i gadeiryddion Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu neu Is-bwyllgorau yn ychwanegol at y nifer uchaf o gyflogau uwch a ganiateir, ond byddent yn cael eu cyfrif mewn perthynas â chyfanswm y cyflogau uwch nad ydynt yn fwy na 50% o aelodaeth cyngor.
- 4.15 Cyngorau Tref, Cymuned a Dinas - ar gyfer cyngorau tref, dinas neu gymuned (y cyfeirir atynt yma i gyd nawr fel 'cyngorau cymunedol') grwpiodd y Panel yn 2018 gyngorau cymunedol yn 3 grŵp (A, B ac C) yn seiliedig ar eu hincwm neu eu gwariant yn y flwyddyn ariannol flaenorol, pa un bynnag yw'r uchaf. Mae'r rhai o dan £ 30,000 yng Ngrŵp C, mae rhwng £ 30,000 a £ 199,999 yng Ngrŵp B ac mae'r rhai sydd â £ 200,000 ac uwch yng Ngrŵp A (gweler tabl 8 o adroddiad y Panel).
- 4.16 Rhaid i gynghorau cymunedol ym mhob un o'r 3 grŵp nawr sicrhau bod taliad o £ 150 y flwyddyn ar gael i bob un o'u haelodau am y costau yr eir iddynt ar fusnes y cyngor e.e. costau defnyddio ffôn a TG. Nid oes angen derbynebaw ar gyfer y taliadau hyn.
- 4.17 Rhaid i gynghorau cymunedol Grŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £ 500 yr un ar gael io leiaf 1 o'u haelodau a hyd at uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at dalu £ 150 am gostau a threuliau. Gall cynghorau Grŵp B ac C benderfynu a ydyn nhw'n talu £ 500 i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol (yn ychwanegol at y taliadau £ 150 am gostau a threuliau).
- 4.18 Ni all cynghorwyr sir ar y Cabinet dderbyn unrhyw daliad gan gyngor cymuned ar wahân i dreuliau teithio a chynhaliath ac ad-daliad am gostau gofal. Fodd bynnag, nid yw hyn yn eu hatal rhag dal uwch-swydd heb daliad.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1. Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wneir gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Mae adroddiad blynyddol y Panel i raddau helaeth yn parhau â'r lefelau talu cyfredol. Mae'r cynnydd yn y cyflogau sylfaenol, uwch a dinesig yn cyfateb i £ 16,502 y flwyddyn i'r holl aelodau gyda chynnydd bach mewn costau gan yr aelodau cyfetholedig pleidleisio a fydd yn dibynnu ar faint o fusnes swyddogol y gofynnir iddynt ei wneud.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Gwneir yr adroddiad hwn yn unol â rhwymedigaethau statudol a phenderfyniadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol. Nid oes angen Asesiad o Effaith ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Mae'r Panel yn ymgynghori'n genedlaethol ar gynnwys drafft pob adroddiad blynyddol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oedd angen datganiad ganddo ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae'n rhaid i fwyafrif y taliadau (cyflogau sylfaenol, arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf, aelodau cyfetholedig gyda hawliau pleidleisio) a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael i aelodau ac aelodau cyfetholedig ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Adran 111 Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 / Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011